

“Biz Kur’an’ı sana her şeyin apaçık bir beyanı olarak indirdik.” (Nahl, 16/89) Bu ayetle ilgili Nur Külliyyatı'nda bir açıklama var mı? Ya da bu ayeti ne şekilde anlamalıyız?

"Biz Kur'an'ı sana her şeyin apaçık bir beyanı olarak indirdik." (Nahl, 16/89)

Bu ayetin tefsiri veya Kur'an-ı Kerim'in anlaşılması hususunda üç ana görüş oluşmuştur.

Birinci Görüş: *"Kur'an ve hadisin **zahir ve sarih** manasından başka **batini, işari, remzi** manası yoktur, anlamak konusunda herkes müsavidir. Kur'an gayet basit ve sadedir, herkes tarafından anlaşılır. Müçtehitlere, alimlere, müfessirlere, belagatçılara lüzum yoktur. Teşbih ve temsil ifade eden ayet ve hadislerde zahiri üzere anlaşılır, aynı ile tatbik edilir."* derler. Bu görüş hem Kur'an'a hem sünnete hem de akıl ve mantığa aykırı bir görüştür. Bunun batıllığına işaret eden yüzlerce ayet ve hadis vardır.

İkinci Görüş: Kur'an ve hadisin tamamen anlaşılmaz görüp, hurufi ve batini manalar ile zahir ve sarih manasını inciten ve anlaşılmasını belli zümrelere havale edip avam insanın nasibini tamamen ortadan kaldıran batiniyyun mezhebidir. Bu mezhebe göre *"Kur'an tamamen bir muammadır, kimse onun hakikatini idrak edemez. Ayet ve hadislerin sarih ve zahir ifadeleri tamamen semboldür, onun gerçek manaları işaridir."* deyip, emir ve yasakları bütünüyle inkar etmişlerdir. Mesela namaz için **"İnsanın kalbi bir duasıdır."** deyip, namazı kılmamışlar. Bu mezhebin sapkınlığı ve batıllığı da zahirdir.

Üçüncü Görüş: *"Kur'an ve hadisin **zahir ve sarih** manası asıl ve esas olmakla beraber, bunun yanında asıl ve esasa uygun olan **işari, remzi ve batini manaları da vardır."*** diyenlerdir. Asıl ve esas manalar herkesin anlayacağı sarih ve zahir manalardır. Ama işari ve batini manalar ilim ve kabiliyet ile idrak edilecek şeylerdir. Onun için Kur'an idrak bakımından çok tabakalara ayrılan insanların hepsine hitap edip nasiplendiriyor. Bu yüzden herkesin haddini bilip neyi anlayıp neyi anlayamayacağını iyi tespit etmesi gerekir.

Bu üçüncü görüş ehli hak olan Ehl-i sünnetin yoludur. **"Ortada Kur'an ve hadis varken ben tefsirlere veya ulemaya ihtiyaç duymam."** demek tam bir hezeyandır. Kur'an ve hadislerde avam ve cahil insanların dini konularda ehil olan

alimlere müracaat etmesi gerektiği açıkça vurgulanan bir husustur. Bugün bir devamımız olduğu zaman hemen avukata müracaat ediyoruz. Neden kendi kendimizi savunmuyoruz? Zira kanunlara ve anayasaya hakim değiliz. Aynı bunun gibi bütün insanların Kur'an ve sünnete tam anlamıyla hakim ve vakıf olması mümkün değildir. Bu yüzden dine hakim ve vakıf olan alimlere müracaat etmek gereklidir.

Kur'an üzerine yüz binlerce tefsir ve çalışmalar yapılmıştır. Bunların hepsi kendi uzmanlık alanı ile meseleye yaklaşmış ve Kur'an ve hadisten, çok işari, remzi manalar çıkarmışlardır. Her dönem, insanların sorunları başka, gündemleri farklı olduğu için, bu sorun ve gündemlere uygun ve tedavi olacak şeyleri Kur'an ve hadis eczanesinden çıkarmışlardır. Mesela Batılı bir filozof da Kur'an'dan bir şeyler anlayabilir ve onun üzerinde yorum yapabilir. Bunu imkansız görmek ikinci görüşe yaklaşımdır. Lakin Batılı bir filozofu bir müçtehit gibi de göremeyiz. Kur'an, tahkik ve talim gayreti olan her insana açıktır.

Bu husus Birinci Şua' da şu şekilde beyan ediliyor:

“Hadîste vârid olduğu gibi, 'Herbir âyetin mânâ mertebelerinde bir zâhiri, bir bâtını, bir haddi, bir muttalaı vardır. Bu dört tabakadan herbirisinin [hadîsçe شُجُونٌ وَعُسُونٌ tâbir edilen] fûrûatı, işârâtı, dal ve budakları vardır.' ”(1)

Yani, “Her bir âyetin mânâ mertebeleri vardır; zâhirî (açık), bâtinî (açık ve görünür mânâsının içindeki, ehlinin anlayabileceği mânâ), haddi (kapsamı) ve muttala'ı (anlam çerçevesi) vardır. Bu dört mânâ tabakasından herbirinin de fûrûatı (detayları), işaretleri, dalları ve ayrıntıları vardır.”

İşte hadisin tarif ettiği üzere ayet ve hadislerin zahirini ve muhkem kısmını incitmeden ve inkar etmeden işari ve batini yönlerini şerh ve tabir etmek, bütün İslam alimlerinin ittifakla kabul ettiği bir usuldür. Hal böyle iken, manası kapalı olan **müteşabih** hadislerin hakiki manalarını tevil ve tabir yolu ile izah ve şerh etmek, Batınlık değil, tefsir ilmi sınıfındandır. Bu hakikatleri ve usulleri bilmeyen ihatasız adamlar, tefsir ilmi ile Hurufilik ilmini aynı kefeye koyuyorlar.

Hatta müteşabih ayet ve hadisleri zahiri üstüne vermekte ciddi imani ve fikri riskler vardır. Mesela **“Allah arşa istiva etti.”** ayetindeki istiva terimini zahiri üzere anlamak küfür olur. Zira **istiva**, yani **oturmak** terimi mekan ve zaman mefhumunu akla getiriyor. Halbuki Allah zaman ve mekandan münezzehtir. *Öyle ise istiva teriminden kast edilen mana Allah'ın mahlukat üstündeki **tasarruf ve hükümranlılığıdır.*** Buna benzer yüzlerce ve binlerce ayet ve hadisler vardır ki, bunların zahirleri murat değil, işaret ettikleri batini ve işari manalar muraddır.

Tabi manası açık ve zahir olmayan ayet ve hadislere işari ve batini mana vermek

keyfi değil, belli bir usul ve ilmi çeręeve ięindedir.

(1) bk. [Şualar, Birinci Şua.](#)